

Advies Universiteit Utrecht

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel, in combinatie met het Strategisch Plan 2012-2016, van de Universiteit Utrecht (hierna UU) dat het College van Bestuur met zijn brieven van 2 mei 2012 (kenmerk AD/12.20522) en 31 mei 2012 (kenmerk O&O12.20657) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart 2012 bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 16 mei 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de UU. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de UU het voorstel toegelicht.

Profiel

De UU beschrijft haar profiel als volgt.

De UU is een brede researchuniversiteit die er een eer in stelt goed onderwijs te geven en toptalent de ruimte te geven. De UU is een groot en veelzijdig kenniscentrum dat onderwijs en onderzoek van internationale kwaliteit biedt. Zij stelt zich tot doel om jonge mensen academisch te vormen, nieuwe generaties onderzoekers op te leiden en academici op te leiden die kennis en professionele vaardigheden combineren. De UU biedt innovatief onderwijs van hoge kwaliteit en met een hoog studiesucces, en verbindt onderwijs met onderzoek. De UU stimuleert interdisciplinariteit en koppelt wetenschappelijke excellentie en fundamenteel onderzoek aan maatschappelijke opdrachten. Zij levert waardecreatie in de kennisketen vanuit een breed portfolio van wetenschapsdomeinen. De UU is verankerd in de samenleving door samenwerking met excellente partners.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het instellingsvoorstel veel voornemens bevat op het terrein van *onderwijskwaliteit en studiesucces*. De UU streeft naar een verhoging van het bachelorrendement van 74 naar 77%, terwijl tegelijkertijd uitval en switch zullen dalen. Een stijging met 3% lijkt beperkt, maar de commissie beseft dat het lastig is een al relatief hoog rendement verder te doen stijgen. Ook valt het streven op om de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren, zoals blijkt uit de doelstelling een studentendeelname van 13% aan excellente trajecten en een relatief hoog percentage van docenten dat deelneemt aan BKO en SKO. De streefwaarden met betrekking tot onderwijsintensiteit en indirecte kosten zijn naar het oordeel van de commissie

voldoende. Gezien het feit dat de UU in het verleden heeft getoond resultaten te kunnen boeken ten aanzien van onderwijskwaliteit en studiesucces, ziet de commissie de ambities van de UU als realistisch. De onderwijsambities worden ondersteund door een instellingsbreed onderwijsmodel dat de UU presenteert in haar strategisch plan en dat onderdeel uitmaakt van dit voorstel. De implementatie van het nieuwe universiteitsbrede onderwijsmodel zal de komende periode plaatsvinden. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de UU veel, soms ingrijpende, voornemens formuleert en daarbij scherpe keuzes maakt. De UU heeft het voornemen om de bestaande focusgebieden verder te concentreren op vier instellingsbrede strategische thema's. De keuzes ten aanzien van het onderwijsaanbod zijn gericht op een versterking van die vier thema's. Om dit mogelijk te maken, vermeldt het voorstel ook concrete voornemens tot afbouw van opleidingen (fiscaal recht, Portugees, theologie, sterrenkunde). De koppeling van researchmasteropleidingen met de focusgebieden in het onderzoek zal verder worden versterkt. De commissie concludeert dat het voorstel krachtige voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

De commissie stelt vast dat de UU inzet op verdere versterking van de kwaliteit van het *onderzoek*. De UU streeft ernaar om haar positie in de Sjanghai Ranking tenminste te behouden: in de top-50 wereldwijd, in de top-10 in Europa en nummer 1 in Nederland. In het voorstel worden aan deze ambitie concrete streefwaarden verbonden. Dit moet ertoe leiden dat binnen elk van de strategische thema's het aantal onderzoeksgroepen met de hoogste resultaten in de SEP-beoordeling stijgt met 10%. Het streven is tevens om de hoge positie van de UU (de hoogste in Nederland) wat betreft verworven middelen uit het EU-Kaderprogramma 7/Horizon 2020, te handhaven, en de impactscore van de wetenschappelijke publicaties op peil te houden. De commissie beschouwt deze voornemens als ambitieus, zeker gezien de intense internationale competitie. De commissie concludeert dat het voorstel van de UU krachtige voornemens bevat met betrekking tot het onderzoeksbeleid.

Op het terrein van *valorisatie* constateert de commissie het volgende. In haar voorstel toont de UU substantiële aspiraties, zoals de vorming van strategische allianties, uitbouw van het Science Park, stimulering van het ondernemerschapsonderwijs, community service en inbedding van valorisatie in het HRM-beleid. De UU benoemt daarbij enkele duidelijke streefwaarden, zoals het percentage studenten dat ondernemerschapsonderwijs volgt, het aandeel inkomsten uit de derde geldstroom en het aantal aanmeldingen voor de incubator. In het plan worden diverse concrete maatregelen vermeld om valorisatie te stimuleren en te faciliteren: de facultaire research support offices, de Holding, het Science Park, UtrechtInc (incubator), het Utrechtse Valorisatieprogramma, het MKB-loket en kennispunten. De UU streeft ernaar in 2015 tenminste 2,5% van de publieke middelen voor onderzoek te besteden aan activiteiten op het gebied van valorisatie. In de aanvullende brief legt de UU uit dat de feitelijke bestedingen aanzienlijk hoger zijn, afhankelijk van de gebruikte definities. Ook met betrekking tot valorisatie concludeert de commissie dat het voorstel krachtige voornemens bevat.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als bijzonder ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

Wat betreft *onderwijsdifferentiatie* constateert de commissie dat het instellingsvoorstel duidelijke voornemens bevat. De UU wil een breed palet met gedifferentieerde onderwijsvormen aanbieden. De UU biedt onderwijs in de vorm van Colleges naast een brede waaier van disciplinair georiënteerde opleidingen. De UU wil nu een stap verder

zetten (op weg naar het 'Utrechts Onderwijsmodel 3.0') op basis van de ervaringen met haar Colleges, honours-onderwijs en matching- en selectiebeleid. De UU heeft daarvoor een aantal concrete actielijnen geformuleerd. Zo streeft de UU onder andere naar een meer flexibel onderwijsprogramma in het eerste jaar met een bredere oriëntatie voor studenten, probeert ze verdere onderwijsdifferentiatie te realiseren en waardeert ze studenten die extra uitdagingen zoeken. De UU heeft veel aandacht voor excellentie, waarbij verschillende vormen worden aangeboden, zoals honours programma's en summerschools. De aantrekkelijkheid van bèta-opleidingen wordt verder verbeterd. De UU wil de samenwerking met de Hogeschool Utrecht verder versterken met het doel om de student 'op de juiste plek' te krijgen.

In het instellingsvoorstel wordt veel aandacht geschonken aan de aansluiting van het onderwijsaanbod op de omgeving. Het onderwijsaanbod wordt ontwikkeld in samenhang met de relevante sectorplannen (met name de sectorplannen Natuur- en Scheikunde, Geesteswetenschappen en Wiskunde). De UU is nauw betrokken bij het Masterplan Bèta en Technologie. De UU wil de relatie van haar opleidingen met de arbeidsmarkt versterken. De UU streeft naar aansluiting van het onderwijsaanbod bij de Human Capital Agenda's en noemt daarvan enkele concrete voorbeelden, zoals het ontwikkelen van specialisaties op het terrein van Life Sciences samen met de TU Eindhoven, het ontwikkelen van een nieuwe masteropleiding watermanagement en een pilot met beurzen voor chemiestudenten. De commissie concludeert dat de UU krachtig beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

De commissie constateert dat de UU sterk inzet op *zwaartepuntvorming* in het onderzoek. Zoals reeds opgemerkt, heeft de UU het voornemen om de bestaande 16 focusgebieden verder te concentreren op vier instellingsbrede strategische thema's. Programma's binnen de focusgebieden worden versterkt, terwijl onderzoek dat niet in het profiel past, wordt afgebouwd. De UU heeft de ambitie om een positie als wereldspeler te realiseren op tenminste één gebied binnen elk van de vier strategische thema's. Voor dit doel worden concrete middelen in de centrale beleidsruimte van de UU gereserveerd. Hoewel niet precies wordt omschreven in welke mate de UU de beoogde zwaartepunten in 2015 zal hebben gerealiseerd, verwacht de commissie dat de UU langs deze weg bij realisatie van de voornemens haar positie nationaal en internationaal nog verder zal kunnen versterken.

Eveneens constateert de commissie dat de voornemens ten aanzien van het onderzoek goed aansluiten bij landelijke en Europese prioriteiten. De door de UU gekozen vier strategische thema's sluiten aan bij nationale topsectoren en EU Societal Challenges. De strategische alliantie van de UU en het UMC Utrecht met de TU Eindhoven versterkt de mogelijkheden in dit opzicht. In de aanvullende brief van 31 mei (zie inleiding) verduidelijkt de UU, voor zover dat in deze fase mogelijk is, wat haar concrete inzet is in de verschillende topsectoren. De UU besteedt veel aandacht aan de samenwerking met partners als het Hubrecht Instituut, de Hogeschool Utrecht, TNO, Deltares, LERU-partners in Europa, Danone en RIVM. De commissie concludeert dat de UU krachtig beleid voert met betrekking tot zwaartepuntvorming.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat de UU met haar voorstel zeer sterk inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert dat in het voorstel duidelijk wordt gemaakt hoe de UU haar ambities wil realiseren. De instelling stelt duidelijke prioriteiten en posterioriteiten bij de inzet van capaciteit en middelen. In het voorstel zijn de middelen ter versterking van het onderwijs concreet aangegeven. Bij haar voornemens met betrekking tot onderwijsdifferentiatie verwijst de UU naar de goede resultaten behaald in het verleden met het honours-onderwijs, het Utrecht University College, het Law College en diverse andere programma's (Selective Utrecht Medical Master, academische lerarenopleiding primair onderwijs, educatieve minor, Liberal Arts and Science). De ambities zijn in het algemeen goed ingebed in de gehele instelling. Er is veel aandacht voor het HRM-beleid. Ook voor de voornemens met betrekking tot het onderzoek en valorisatie worden

concrete en adequate maatregelen beschreven, zoals een programma om talentvolle onderzoekers te rekruteren en te begeleiden. De UU maakt voor investering in de vier strategische thema's een bedrag van € 26 miljoen vrij binnen het eigen budget. De UU heeft laten zien dat zij goede resultaten kan bereiken met haar onderwijs- en onderzoeksbeleid. In het voorstel wordt aannemelijk gemaakt dat de plannen een goed draagvlak hebben binnen de instelling.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als uitvoerbaar.

Aanvullende indicatoren

De commissie constateert dat de UU aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'De afbouw van aantal opleidingen met 6' (p. 2), 'Een toename van het aantal onderzoeksprogramma's met vier 'vijven' in de SEP-beoordeling met 10%' (p. 2), 'De positie in wereldwijde rankings (ARWU, THE) handhaven' (p. 3), 'De positie ten opzichte van andere algemene universiteiten in verworven middelen uit KP7/ Horizon 2020 handhaven' (p. 2, 3), 'Het aandeel studenten dat ondernemerschapsonderwijs volgt verhogen van 3% naar 5% in 2016' (p. 2, 23), 'De middelen voor valorisatie (als % van de publieke middelen voor onderzoek) in 2016 op 2,5%' (p2, 23).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Universiteit Utrecht aan de hand van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Universiteit Utrecht als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.
2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Universiteit Utrecht in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Universiteit Utrecht in de categorie 'excellent'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	9,0 %	13,0 %
(WO2) Studiesucces: Uitval	18,0 %	15,0 %
(WO3) Studiesucces: Switch	7,0 %	6,0 %
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	74,0 %	77,0 %
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	60,0 %	80,0 %
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	33 %	0 %
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	20,0 %	20,0 %

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(WO1) Kwaliteit /excellentie: Deelname aan excellentie trajecten	<p>Aandeel studenten in excellentie trajecten (waaronder honoursprogramma's) van totaal aantal studenten.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="2"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>
(WO2) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="2"/> pag ambitie: <input type="text" value="2"/></p>
(WO3) Studiesucces: Switch	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijds bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na 1 jaar studie overstapt naar een andere studie bij dezelfde instelling</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="2"/> pag ambitie: <input type="text" value="2"/></p>
(WO4) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="brief"/></p>
(WO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel docenten (WP) met een basiskwalificatie onderwijs in het totaal aantal docenten (WP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="2"/> pag ambitie: <input type="text" value="2"/></p>
(WO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bachelor opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren (klokuren per week) in het eerste jaar van voltijd bachelor opleidingen.</p> <p>Definitie RCHOO. Nulmeting is gebaseerd op schatting UU. Zie ook brief O&O 12.20657</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="brief"/> pag ambitie: <input type="text" value="2"/></p>
(WO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>Overheadkosten (generiek en O&O ondersteuning) als percentage van totale omzet.</p> <p>Definitie RCHOO. Betreft overheadkosten (generiek en O&O ondersteuning) als percentage van totale omzet</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="28"/> pag ambitie: <input type="text" value="28"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Universiteit Utrecht

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	5

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	5
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 5 = 10$
Uitvoerbaarheid	4
Totaalscore	19

Conclusie: het voorstel valt in de categorie 'excellent'.

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget:

4 - 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 - 14 punten	:	goede voorstellen
15 - 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 - 20 punten	:	excellente voorstellen